

ارتباط نتیجه‌ی آزمون غربالگری دیابت حاملگی با استفاده از ۷۵ گرم گلوکز خوراکی با عوارض نامطلوب دوران بارداری

صدیقه کمالی^۱، فاطمه شهنام^۲، محمد حسین پورمعماری^۳

خلاصه

سابقه و هدف: با توجه به شیوع بالای دیابت حاملگی و اهمیت تشخیص به موقع آن برای پیش‌گیری از عوارض در مادر و جنین و نیز پژوهش‌های اخیر در خصوص استفاده از ۷۵ گرم گلوکز به جای ۱۰۰ گرم در تشخیص دیابت حاملگی، مطالعه‌ی حاضر جهت بررسی رابطه‌ی تشخیص دیابت بر اساس آزمون تحمل گلوکز ۷۵ گرمی با ایجاد عوارض در مادر و جنین طی سال‌های ۱۳۸۰-۸۱ انجام گرفت. **مواد و روش‌ها:** در این مطالعه‌ی توصیفی - تحلیلی تعداد ۴۵۰ نفر از زنان حامله، به روش آسان انتخاب شدند. تست تحمل گلوکز با ۷۵ گرم گلوکز در بین هفته‌های ۲۴ تا ۲۸ حاملگی برای تمام افراد انجام شد و بر اساس معیارهای انجمن دیابت آمریکا افرادی که دو یا بیش از دو نمونه‌ی قند پلاسمای غیر طبیعی داشتند به عنوان افراد حامله‌ی دیابتی مشخص شدند. سپس اطلاعات مربوط به پی‌آمدهای نامطلوب حاملگی شامل ناهنجاری‌های مادرزادی، ماکروزومی، پره‌اکلامپسی، اکلامپسی، زایمان زودرس و مرگ جنین از طریق مطالعه‌ی پرونده‌های پزشکی این افراد بعد از وضع حمل به دست آمد. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آماری توصیفی و آزمون‌های کای دو و دقیق فیشر استفاده شد.

یافته‌ها: در این مطالعه ۲/۹ درصد از افراد آزمون غربالگری مثبت داشتند. هم‌چنین یک ارتباط معنی‌دار آماری بین آزمون غربالگری مثبت و نتایج زیان‌بار حاملگی شامل ناهنجاری‌های مادرزادی، ماکروزومی، پره‌اکلامپسی، اکلامپسی و زایمان زودرس وجود داشت ($P < 0/01$). لیکن بین آزمون غربالگری مثبت با مرگ جنین ارتباط معنی‌داری وجود نداشت. علاوه بر این ارتباط معنی‌دار آماری نیز بین آزمون غربالگری مثبت با برخی مشخصات فردی مادر از قبیل: سن، وزن، نمایه‌ی توده‌ی بدنی، تعداد حاملگی، گلوکزوری، سطح قند خون ناشتا و نیز سابقه‌ی زایمان زودرس، مرگ جنین و ماکروزومی وجود داشت ($P = 0/001$). ارتباطی بین تاریخچه‌ی ناهنجاری در نوزادان قبلی و نیز تاریخچه‌ی دیابت حاملگی با آزمون غربالگری مثبت دیده نشد.

نتیجه‌گیری و توصیه‌ها: با توجه به ارتباط آزمون غربالگری مثبت با برخی عوامل خطر ساز در مادر و نیز برخی پی‌آمدهای نامطلوب حاملگی، به نظر می‌رسد استفاده از ۷۵ گرم گلوکز برای غربالگری دیابت، حداقل در مادران پرخطر، مفید باشد. انجام مطالعات گسترده‌تر در خصوص مقایسه‌ی روش تشخیص با ۷۵ گرم گلوکز، با روش ۱۰۰ گرم توصیه می‌شود.

واژگان کلیدی: دیابت حاملگی، غربالگری، ۷۵ گرم گلوکز

مقدمه

بنابراین به منظور جلوگیری و کاهش عوارض مادری و نوزادی، کشف زودرس این اختلال در طی حاملگی اهمیت زیادی دارد و در واقع حاملگی زمان مناسبی برای اقداماتی از قبیل تشخیص، ارجاع و درمان این بیماران می‌باشد.

در اولین کنفرانس بین‌المللی دیابت حاملگی (۱۹۷۹)، موضوع آزمون غربالگری دیابت حاملگی در زنان حامله‌ای که قبل از هفته‌ی ۲۴ حاملگی عدم تحمل گلوکز را

تشخیص دیابت برای نخستین بار در طی حاملگی را دیابت حاملگی می‌گویند (۱). اختلال در متابولیسم گلوکز در طی حاملگی نتایج زیان‌باری برای مادر و نوزاد در پی دارد (۲). در عین حال بیش از نیمی از این زنان در طی ۱۵ سال به دیابت آشکار مبتلا شده (۳) و فرزندان آنان نیز در درازمدت از عوارضی نظیر چاقی و دیابت رنج می‌برند (۴-۶).

^۱ کارشناس ارشد مامایی، مربی دانشگاه علوم پزشکی زنجان

^۲ کارشناس ارشد آناتومی، دانشگاه علوم پزشکی زنجان

^۳ کارشناس ارشد پرستاری، مربی دانشگاه علوم پزشکی زنجان